

Luontodirektiivin LAJIT - raportoinnin 2025 tuloksia ja lajien elinympäristöjä

Ulla-Maija Liukko/ Syke

Ennallistamisasetus/ Teemaryhmä 1. Lajikokous 10.6.2025

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Sisältö

- Luontodirektiivilajeista ja suojelutason arvioinnista
- Luontodirektiiviraportoinnin 2025 alustavia tuloksia
- Elinympäristöjen ennallistamisesta (LSL-lajit)
- Pohdintoja elinympäristöistä ja ennallistamisesta

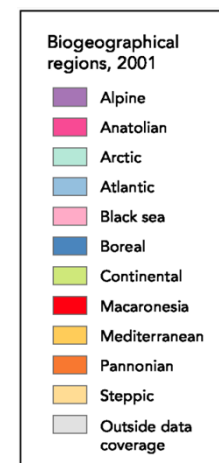
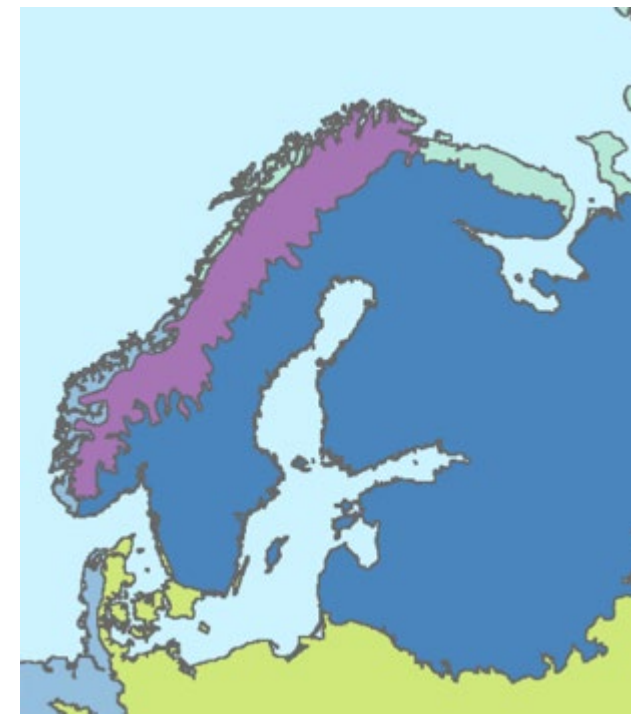
Luontodirektiivi- raportoinnin 2025 alustavia tuloksia

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Luontodirektiivin lajit Suomessa 2025

Eliöryhmä	Yhteensä	BOR	ALP	MBAL
Nisäkkäät	30	26	11	3
Matelijat ja sammakkoeläimet	4	4	1	0
Kalat	11	11	6	3
Nilviäiset	5	5	3	0
Nivelmadot	1	1	0	0
Perhoset	16	12	4	
Kovakuoriaiset	14	14	0	0
Sudenkorennot	6	6	0	0
Luteet	1	1	0	0
Äyriäiset	1	1	0	0
Putkilokasvit	32	28	10	0
Sammalet	17	16	7	0
Poronjäkälet (ryhmä)	1	1	1	0
Yhteensä	139	126	43	6

Suojelutaso ja sen kehityssuunta

Suojelutasoluokat		Suojelutason kehityssuunnat
Suotuisa	FV	+ / = / - / x
Epäsuotuisa - riittämätön	U1	+ / = / - / x
Epäsuotuisa - huono	U2	+ / = / - / x
Ei tiedossa	XX	+ / = / - / x

Suojelutason arviointi ja osatekijät

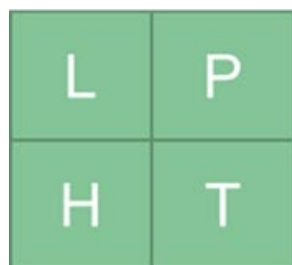
Varsinainen arviointityö tehdään osatekijöiden kanssa. Suojelutason kokonaisarvio määräytyy +/- mekaanisesti suojelutason osatekijöiden perusteella; Vastaavasti kehityssuunta määräytyy osatekijöiden trendeistä.

L = levinneisyys

P = populaation tila

H = habitaatin määrä ja laatu

T = tulevaisuuden näkymät

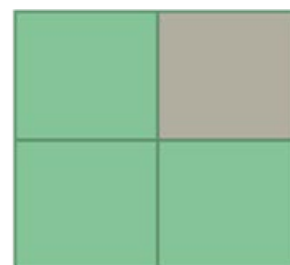
FV

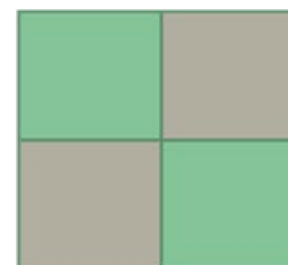
U1

U2

FV

XX

+ uhat ja
paineet

Luontodirektiivin art 17 raportointi/ LAJIT

Yhteensä

- 139 lajia
 - 127 esiintyy S:ssa vakiintuneena
- 175 raporttia
 - 155 suojelutason arviointia
 - 20 raporttia ilman suojelutason arviointia

Lajista voidaan tehdä 1-3 raporttia, yksi kustakin alueesta, jolla laji esiintyy.

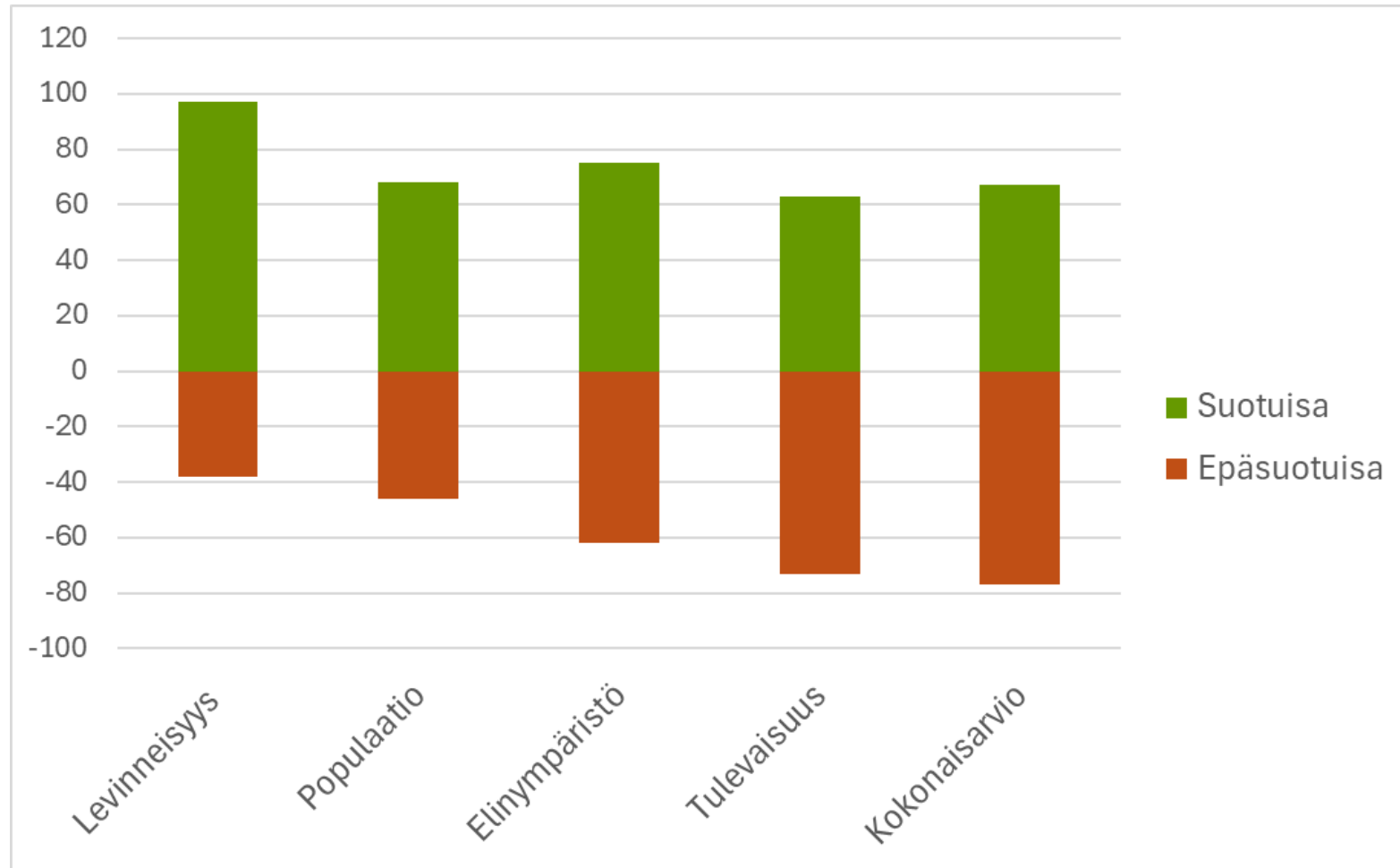
Suojelutasoarviointien tulokset (raportointien lkm)

Suojelutaso	2025	2019
Suotuisa (FV)	68	72
Epäsuotuisa riittämätön (U1)	29	54
Epäsuotuisa huono (U2)	48	21
Ei tiedossa (XX)	8	12
Muut raportoidut (OCC, MAR, ARR, SCR*)	20	14
Kesken	2	
<i>Yhteensä</i>	<i>175</i>	<i>173</i>

*) satunnaiset, marginaaliset, tulokkaat, tieteellinen epäselvyys

Suojelutaso ja osatekijät 2025

- arviointien lkm

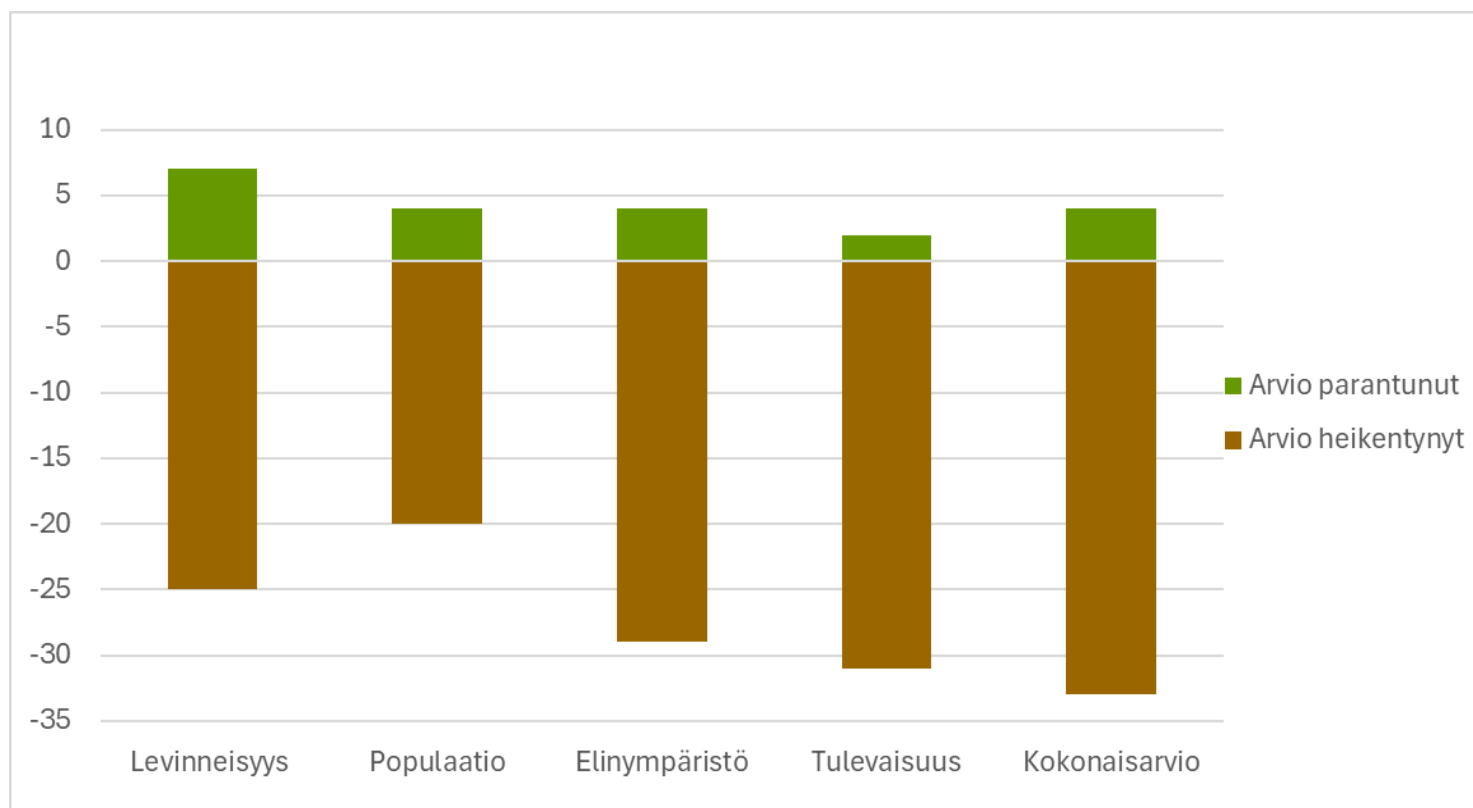
Muutokset suojelutasossa 2025 vrt. 2019

113	=	säilynyt ennallaan	} (13 aito muutos, 5 osin aito muutos)
4	+	parantunut	
33	-	heikentynyt	
3	!	tiedon taso parantunut	
2	?	kesken	

N = 155 suojelutason arviointia (laji/alue); 2 vielä kesken

Muutokset suojelutasossa 2025 vrt. 2019

Epäsuotuisalla suojelutasolla on 77 lajia/alue (2 kesken)

Suojelutason kehityssuunta 2025

- määräytyy levinneisyyden, populaatiokoon ja habitatin trendien mukaan
- n=arviointien lukumäärä

Suojelutaso	Vakaa	Paraneva	Heikkenevä	Ei tiedossa
Suotuisa (FV)	57	7	1	2
Epäsuotuisa riittämätön (U1)	13	4	11	3
Epäsuotuisa huono (U2)	13	4	22	7
<i>Yhteensä</i>	83	15	34	12

Elinympäristöjen ennallistamisesta

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Suojelutason ylläpitäminen ja parantaminen

Lajien suojelutason tai kehityssuunnan ylläpitämiseen tai parantamiseen käytettävät keinot voidaan jakaa esim. viiteen luokkaan;

- lainsäädännölliset keinot; erityisesti suojeltavan lajin rajaukset, suojelualueet jne.
- **aktiiviset lajin ja sen elinympäristön hoito- tai kunnostustoimet > ennallistaminen**
- **esiintymien jättäminen toimien ulkopuolelle, huomioiminen lajin vaatimalla tavalla esim. metsätaloudessa, rakentamisessa jne.**
- lisätiedon hankkiminen lajin tilanteen, vaatimusten tms. selvittämiseksi
- muu; esim. tiedonkulun parantaminen, hoito- yms. suunnitelmat, ohjeistusten tekeminen tms.

Yksittäinen lajin kohdalla saatetaan tarvita usean tyyppisiä keinoja.

Mikä kaikki kuuluvat ennallistamisasetuksen piiriin?

Elinympäristöihin liittyvät tarvittavat toimet

- YM:n vastuulla olevat 65 epäsuotuisaa lajia 2019

Toimenpidetyyppi	Lajien lkm	
Suojelu/aluesuojelu	11	
Metsätalouskäytännöt/-suunnittelu (ei hakata)	12	
Metsärakenteesta huolehtiminen (varjostus, lahopuu, poltto, iäkkäät puut jne.) (1.)	16	
Avoimena pitäminen (niitto, raivaus, laidunnus, pinnan rikkominen) (2.)	20	
Hydrologian palauttaminen/ säilyttäminen, taso, rantaviiva, tulvadynamiikka jne.)	8	
Vesien laadun parantaminen (rehevöityminen yms.)	7	
Yksilöity hoito/ kunnostus, siirtoistutukset, yms. (3.)	11	
Tiedon lisääminen (kartoitukset, selvitykset, tutkimus)	10	
Ei toimia (ei tarvita/ ei tiedetä mitä tehdä)	3	

1. Metsärakenteesta huolehtiminen

Kunkin lajin tarpeiden mukaan:

- Pirstoutumisen välttäminen ja kulkuyhteyksien säilyttäminen
 - Eri lajisten kookkaiden puiden jatkumon varmistaminen
 - Lahopuujatkumon varmistaminen
 - Lahomaapuujatkumo varmistaminen
 - Haapajatkumon varmistaminen
 - Palojuatkumon varmistaminen
-
- Alikasvuston kuusten vähentäminen
 - Maapuun lisääminen lisätukeilla
 - Metsätalouden suunnittelu
 - Koskee sekä talous- että suojelualueita

hitupihtisammal	kaskikeiju
katkokynsisammal	korpikolva
kourukinnassammal	havuhuppukuoriainen
korukeräpalloka	mäntyhuppukuoriainen
lahokapo	haavansahajumi
punahärö	palolatikka
vennäjäärä	liito-orava
erakkokuoriainen	hämeen kylmäkukka

2. Elinympäristön pitäminen avoimena

(niityt, rantaniityt, ruovikot, pientareet, turvemaat)

Kunkin lajin tarpeiden mukaan:

- Pensaikon, taimikon ja puuvartisten poisto
- Niitto ja/tai laidunnus
- Maanpinnan rikkominen/ laikutus
- Varjostavan puuston poisto
- Kilpailevan lajiston poisto
- Ojien tukkiminen

pohjankellosammal
isonuijasammal
keltaverkkoperhonen
kirjopapurikko
luhtakultasiipi
pikkuapollo
muurahaissinisiipi
idänverijuuri
pohjansorsimo
perämerenketomarina

pikkunoidanlukko
nelilehtivesikuusi
laaksoarho
hentonäkinruoho
lietetatar
nuokkuesikko
rönsysorsimo
lettorikko
pohjankehtoailakki

- Huomioitava mm. oikea-aikaisuus, sopiva eksteniivisyys ja vaikutukset muuhun lajistoon

3. Yksilöidyt hoito-/ kunnostus-, yms. toimet

Esimerkkejä toimenpidetarpeista:

- Kutulampien kunnostus ja lisääminen
- Porotalouden vaikutusten vähentäminen
- Siirtoistutukset
- Vieraslajien poisto
- Kilpailevan lajin poisto
- Keinopesät
- Ruokinta
- Ex situ allaskasvatus
- Väli-isännän elinolojen parantaminen

rupilisko
pohjankellosammal
luhtakultasiipi
pikkuapollo
poronjäkälät
saimaannorppa
naali
jokihelmissimpukka
perämerenketomaruna
pahtaketokeltto
rönsysorsimo

Pohdintoja elinympäristöistä ja ennallistamisesta

Mikä on lajin elinympäristöä?

Mitkä kaikki elementit katsotaan kuuluvaksi lajin elinympäristöön ja sitä kautta elinympäristöjen ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimien kohteeksi?

- Suojaan liittyvät (lisääntyminen, lepo, talvehtiminen)
- Ravintoon liittyvät
- Maisematason rakenteeseen liittyvät (pirstoutuminen, kulkuyhteydet ...)
- Kilpaileviin lajeihin liittyvät
- Isäntälajeihin liittyvät
- Loiset ja taudit
- Paikan kehitysvaiheen (iän), maantieteellisen sijainnin, ravinnetason jne. vaihtelu
- Abiotiset tekijät (sää, maa- ja kallioperä jne)

>> lajin elinympäristö on yleensä monitahoisempi ja pienipiirteisempi kuin luontotyyppi

Luontotyyppien ennallistamisen vaikutus lajeille?

- Kohtaavatko alueellisesti ja/tai paikallisesti
- Ajallinen sopivuus
- Intensiivisyyden/ ekstensiivisyyden yhteensovittaminen
- Sopiva frekvenssi
- Muiden lajille elintärkeiden yksityiskohtien huomioiminen esim. ravintokasvi
- Onko paikka- yms. tietoa, jolla luontotyypeille tehtävät ennallistamistoimet ja lajien elinympäristötiedot voidaan yhdistää ja arvioida yhteishyötyjä?
Sellaista ei ole tiettävästi aiemmin tehty eikä vertailua ole olemassa.

Lajin elinympäristön pinta-ala/ ennallistamis- tarpeessa olevan elinympäristön pinta-ala?

- Lajeista on tiedossa vaihtelevalla tarkkuudella ja varmuudella niiden levinneisyysalue ja esiintymisalueiden sijainti
- Havaintoja tai seurantoja tehtäessä on kirjattu tieto yksilömäärästä ja paikan sijainnista, ei elinympäristön laadusta ja laajuudesta.
- Tällä hetkellä on haastavaa arvioida lajien elinympäristöjen laajuutta saati ennallistamisen tarpeessa olevien alueiden pinta-alaa.
- Osa lajeista paikallaan pysyviä, osa eriasteisesti ja tavoin liikkuvia - tuo arviointiin oman haasteensa.
- Jotkut lajeista käyttävät elinkiertonsa aikana useita elinympäristöjä
- Elinympäristön pinta-alaa voi haarukoida karkeasti tiedossa olevien havaintopaikkojen avulla. Sen sijaan ennallistettavan elinympäristön pinta-alan arviointiin on hyvin heikosti tietoa.

KIITOS!

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute